

דינים והערות בעניני חול המועד - שיעור 120

- I. איסור המלאכה - מן התורה או מדרבנן
 עיין בבה"ל (תק"ל ד"ה "ומת"ר) שיש ג' שיטות בדבר
- (א) דעת הרמב"ם ועוד כמה ראשונים שהוא מדרבנן ואף על פי שדרשוה מן הכתובים אינו אלא אסמכתא
- (ב) דעת רש"י ותוס' שהוא מן התורה אלא שהתורה מסרה לחכמים שיאסרו מה שנראה להם עיין בבה"ל
- (ג) והרמב"ן ורשב"א הטיל פשרה שכל מלאכה שאינה לצורך המועד ואינו דבר האבוד אסורה מן התורה והשאר אינו אלא איסור דרבנן.
 ולמעשה - אם יש ספק איסור אין למהר להקל כי אם לצורך גדול
- II. אם כתב שלנו נקרא מעשה הדיוט - ויש בו ג' שיטות
- (א) דעת ר"ת שכתב משיט"א אינו כתב כלל בחול המועד ומותר אפילו שלא לצורך המועד עיין במג"א (תקמ"ה - כ"ה) וכ"כ בשיבולי הלקט שהובא בבה"ל (תקמ"ה - ה)
- (ב) ודעת הבית יוסף (תקמ"ה) שיש לו דין כתב רק נקרא מעשה הדיוט ואינו מותר אלא לצורך המועד או לצורך רבים
- (ג) ודעת התה"ד (סימן פ"ה) שסתם כתיבה נחשבת מעשה אומן ואפילו לצורך הרבים אסור אם אינו לצורך המועד
- ועיין ברמ"א (תקמ"ה - ה) "ונהגו להקל בכתב שלנו שאינו מעשה אומן כשיטת הבית יוסף והכל בו" ועיין עוד בשעה"צ (ס"ק י"ג) דכתב של לשונות העמים נקרא מעשה אומן" והביא זה בשם המחצית השקל (ס"ק כ"ה) ושור"ת חתם סופר (ח"מ סו"ס קל"ה) שרק כתב משיט"א שנלקח מכתב אשורית אינו נחשב כתב לדעת ר"ת
- עיין במ"ב (ס"ק ל"ה) והמתמיר יחמיר לעצמו ונוהגין לשנות קצת לעשות שורה עליונה עקומה ועיין בה"ל (ד"ה "אפילו"). ועיין באג"מ (יו"ד - ה - רמ"ה) שלא רצה לכתוב תשובה לשאלה בחול המועד ועיין בספר חול המועד כהלכתו (דף ר"ל) דכמה גדולי ישראל החמירו על עצמם שלא לכתוב באופנים המותרים מן הדין ועיין בשע"ת (צסוף סימן תקמ"ה) ח"ל וכבר"י כתב תשובת מהר"י הלוי ממרי"ש שהיה קדמון ושואל שאלות מן השמים ומשיבים לו ושאל אם מותר לכתוב פירושים ופסק הלכה בחוה"מ והשיבו לו אוהב ה' שערי ציון המצוינים בהלכה שמחודשין חידוש בהלכה ומעמידים אותם על בורי' אותם שערים נאהבים יותר מכל משכנות יעקב וכל אותם החושבים מחשבות וסברות בהלכה חמורה ובפוסקים החמורים אהוב ונחמד לפני המלך העליון ואם על אבידת כסף הותר מלאכה בחוה"מ כל שכן וכל שכן שיש לחוש על אבידת המרגליות היקרות שהם סברות ומחשבות התורה היקרה שיש לכותבם שלא ישכחו ויאבדו וכל הכותב אותו מקבל שכר עליהם ע"ל ועיין במ"ב (ס"ק מ"ז) דאפילו אין חשש שמא ישכח ג"כ מותר לו לכתוב דאם יצטרך ללמוד שנית כדי להזכר מה שחידש במועד ולכתוב יתבטל מלימוד אחר ואין לך דבר האבוד גדול מזה ועיין בשש"כ (ז - ס"ז - ע"ז) שהביא האורחות חיים "דמי שנהג להחמיר ע"ע לא לכתוב חידושי תורה בחוה"מ יכול לשאול על נדרו ואפשר דמצוה נמי איכא. והביא השדי חמד (מערכת חו"מ סוס"ק י"ה) דמה שאנשים נהגו שלא לכתוב דברי תורה הוא מנהג טעות"
- III. עיין בספר זכרון שלמה שהביא פסקי רב משה פיינשטיין בהלכות חול המועד
- (א) מותר לכתוב חשבונות בחוה"מ אף שאין לו בזה שום צורך המועד רק שנהנה לחשוב חשבונות שגם זה נחשב צורך המועד. וכן לצוד דגים להתענג. ונראה לי הוא הדין Apple Picking אבל נכון יותר לאכול מהם במועד. ויש חולקים
- (ב) מותר לכתוב במכונת כתיבה לצורך המועד שאין זה מעשה אומן

ג) מותר להקליט על סרט Tape Recorder בחוזה"מ שאינו נחשב כתיבה

ד) מותר לצלם דאין זה נחשב כתיבה בנוגע לחוזה"מ כגון Polaroid Camera (או צילום וידיאו Video חול המועד כהלכתו זף ר"ל)

ה) מותר לכתוב המחאה Check לצורך צדקה דזה נחשב כדבר האבד משמע שטוב יותר ליתן ממון. ומותר לכתוב שטר קבלה

ו) מעלה גדולה היא לשתות יין בכל יום מימי חוזה"מ כדי לקיים בו מצות שמחת יו"ט דאין שמחה אלא ביין וממיץ ענבים אין לו דין יין לענין זה. וי"א דגם ביין שרף יוצא

ז) מותר לכבס בגדי קטנים במועד אפילו אם הוא עשיר גדול שבידו לקנות בנקל. וגיהוץ בלי כיבוס אסור אם הוא מעשה אומן.

ח) ואם הבגד המלוכלך יותר נאה מותר לכבסו אפילו יש לקטן עוד בגדים דכיון דהתירו התירו בכל ענין

ט) לפרוט המחאה Check Cashing של גאווערמענט שבטוח שטובים הם אסור אבל של יחיד שרי ולהפקיד ממון בבנק איננו מותר אא"כ ירא שמא יגנבו (מרב מדעברעצין זף ס"ד)

IV. אם מותר לסתור סוכתו in Catskills בחול המועד כדי שלא יצריך נסיעה מיוחדת אחר המועד

א) עיין בשמירת שבת כהלכתה (חלק 3 - ס"ז - קט"ז) דאסור לפרוק סוכה בחוזה"מ גם אם כוונתו לצאת מן המקום ולא יחזור עוד משום דאינו לצורך המועד וצע"ק מסימן (תרס"ו) במ"ב (ס"ק ה) דטעם דאסור לסתור סוכתו משום דהא כל היום השביעי חובתו לישן ולשנן שם ולא משום איסור סתירה

ב) עיין בספר זכרון שלמה (דף נ"ט) בשם הרב מדעברעצין דמותר לחתום שמו על Parel Post שנשלח אליו ע"י הדאר חבילות משום שיש טירחא מרובה ללכת להבי דאר ולקבלו שם ואפשר משם אין ראייה משום דמלאכת כתיבה יותר קל ממלאכת סתירת סוכה משום דלשיטת ר"ת כתיבה שלנו אין חשוב מלאכה בעניני חול המועד

ג) עיין בספר זכרון שלמה (דף ל"ח) בשם רב משה דמי שצריך לקנות איזה חפץ שלא לצורך המועד ואותו חפץ אינו מצוי לו במקום שהוא דר מותר לו לקנותו בחוזה"מ במקום שהוא מבקר משום דעל ידי זה ירויח שלא יצטרך לעשות נסיעה מיוחדת אבל אם יכול להשאר שם עוד יום חייב לקנות אחר המועד ולא בחוזה"מ. וכן כתב הרב מדעברעצין דהוצאת הדרך וביטול זמן רב הוי כדבר האבוד

ד) ונראה לי דאין ראייה משם להתירו משום דשאני סחורה דהיא אין מלאכה גמורה לכן מותר במקום הרווחת ממון משא"כ סתירת סוכה היא מלאכה גמורה ועיין בשו"ע (סימן תקל"ט - ס) שמותר למכור או לקנות בחוזה"מ כדי להשתכר אם הוא דבר שאינו מצוי לאחר המועד כגון שיירא - אבל בסעיף ו' (ע"ט) כתב שאסור לצוד דגים מן ההפקר כדי למולחם לצורך אחר המועד. ותירץ הראב"ד והרא"ש שני תירוצים (c) דשאני מציאה דליכא שום פסידא אבל פרקמטיא ביטול דידה פסידה הוא (b) אי נמי לא שרינן משום רווחא אלא מקח וממכר שהוא דרך כל אדם לא מיקרי מלאכה וגם לכא טירחא אבל מליחת דגים מיקרי מלאכה ואיכא טירחא לא שרינן לה לתירוץ השני מלאכה גמורה כמו מליחה או סתירת אוכל דאיכא טירחא אין מתירין להרווחת ממון רק משום דבר האבוד ולתירוץ ראשון הטעם דמתירין משום דחיי אדם ופרנסתו תלוי בזה נחשב כדבר האבוד משא"כ סתירת סוכה ולכן נראה לי דאסור לסתור סוכתו משום נסיעה מיוחדת

ה) שאלתי שאלה זו לרב דוד פיינשטיין ולרב מנשה קליין ושניהם לא רצו לדון על השאלה

חג כשר ושמה

נפס' אלוני נשמות אבי אורי ר' אלעזר ליפא ב"ר יעקב ארזבי ע"ה אלא' אורתי האשה רחל ב"ר גרשון חנוך הסניק הכהן ע"ה